

LOPPURAPORTTI

**Työtä – Etelä-Karjalan osatyökykyisten
työkykyohjelma 2020–2022**

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimi

27.12.2022

 Työkykyohjelma

1. Sisällysluettelo

1. JOHDANTO (LYHYESTI)	2
2. HANKKEEN TOIMENPITEET JA TULOKSET	3
3. HANKKEEN TOTEUTUS JA HANKKEEN TULOKSET	4
3.1. Työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden rakentaminen ja mallintaminen osaksi tulevaisuuden sote-keskusta	4
3.1.1. Työkyvyn tuen tarpeiden tunnistaminen (sis. työkyvyn tuen tiimin kehittäminen, asiakasvastaavamallin kehittäminen, työkyvyn tuen arviointi)	5
3.1.2. Yksilöllisten palvelupolkujen luominen osaksi tulevaisuuden sote-keskusta (sis. asiakasohjaus, verkostoyhteistyö, yhteinen suunnitelma)	6
3.1.3. Sosiaalihuollon työllistymistä tukeva palvelupolku osaksi tulevaisuuden sote-keskusta	7
3.1.4. Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus	7
3.2. Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen pilotointi	9
3.3. Alihankintamalli	10
3.4. Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen	12
3.5. Seuranta ja arviointi	13
3.6. Viestintä	13
4. EHDOTUKSET JATKOTOIMENPITEIKSI	15
4.1. Tärkeimmät opit	15
4.2. Mitä seuraavaksi	16
4.3. Riskien toteutuminen	16
5. MISTÄ MATERIAALI LÖYTYY	16
6. LOPPUSANAT	16

Työtä – Etelä-Karjalan osatyökykyisten työkykyohjelma 2020–2022 -hanke on osa hallituksen Työkykyohjelmaa, jota toteutetaan vuosina 2019-2023. Hanke on rahoitettu Työkykyohjelmasta. Työkykyohjelma on osa hallituksen työllisyystoimien kokonaisuutta, ja se perustuu hallitusohjelmaan. Työkykyohjelmasta vastaa ja sitä toteuttaa työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriön toimet keskittyvät osatyökykyisten työllistymisen esteiden purkamiseen ja työllistymistä vauhdittaviin toimiin. Samalla ehkäistään työttömyyden pitkittymistä. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan toimilla kehitetään osatyökykyisten työkyvyn tuen palvelukokonaisuutta sote-keskuksissa. Tässä raportissa on tarkemmin kuvattu, mihin ohjelman tavoitteeseen tai tavoitteisiin hanke kytkeytyy.

1. Johdanto (lyhyesti)

Etelä-Karjalassa on panostettu viime vuosina osatyökykyisten työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tukevaan toimintaan haluttiin edelleen vahvistusta ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimi (Eksote) haki ja sai Sosiaali- ja terveysministeriön Työkykyohjelmasta rahoituksen, 883 200 euroa, Työtä – Etelä-Karjalan osatyökykyisten työkykyohjelma 2020–2022 -hankkeelle (Työtä-hanke).

Etelä-Karjalan kuntien (Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale ja Taipalsaari) julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut oli integroitu vuodesta 2010 alkaen (Imatra vuodesta 2016 lähtien) Eksoteen. Eksote on tarjonnut Etelä-Karjalan alueen noin 129 000 asukkaalle sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut ja eritystason palvelut sekä järjestänyt pitkään työttömänä olleille työttömille työnhakijoille sekä vammaisille henkilöille tuetun työllistymisen palveluja ja työtoimintaa. Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston, Kelan ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimin yhdessä muodostama Etelä-Karjalan työvoiman monialainen palvelukeskus (TYP) on toimeenpannut koko maakunnan alueella lakisäätteistä työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua (TYP-laki 1369/2014) laajennetun tuetun työllistymisen toimintamallilla. Työllistymistä tukevaa toimintaa ovat järjestäneet Etelä-Karjalassa julkisen lisäksi useat kolmannen sektorin toimijat, joille yhteistä on ollut, että ne kehittävät, tuottavat ja järjestävät vaikeasti työllistyvien ja vajaakuntoisten työ- ja/tai päivätoimintaa sekä työllistymistä edistäviä palveluita

Hankkeen päätavoitteena oli luoda maakuntaan yhtenäinen, integroitu maakunnallinen palvelumalli, jossa yhdistyy työllistymisen tuen palveluprosessin eri vaiheet monialaiseksi palvelukokonaisuudeksi ”työllisyysentaloksi”.

Kansalliset tavoitteet huomioiden Työtä-hankkeessa oli asetettu seuraavat alatavoitteet.

1. Maakunnassa lisätään osatyökykyisten työttömien työllistymisen edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta.
 - a. Otetaan käyttöön laatukriteereihin perustuva työhönvalmennus ja yhteensovitetaan täsmätyöllistyminen sekä työnantajayhteistyö.
2. Luodaan monialainen palvelukokonaisuus ”työllisyyden talo”, jossa osatyökykyisten työttömien työkyvyn tuen tarve tunnistetaan ja jossa palvelut ja palvelupolut toimivat asiakaslähtöisesti niin, että henkilön oma työ- ja toimintakyky määrittelee etenemisen.
 - a. Mallinnetaan ja otetaan käyttöön moniammatillinen työkyvyn tuen tiimi ja asiakasvastaavamalli tulevaisuuden sote-keskukseen ja parannetaan asiakasohjausta yhteensovittamalla poikkihallinnollista yhteistyötä.
3. Kehitetään ammattilaisten osaamista kouluttamalla alueellista verkostoa laatukriteerit perustuvaan työhönvalmennukseen sekä lisätään verkostoyhteistyöosaamista niin, että toimijoilla on tuntemusta työkyvyn tuen palvelukokonaisuuteen asiakkaan parhaaksi hyödyntäen.
 - a. Järjestetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti työelämäverkoston ammattilaisille koulutusta laatukriteereihin perustuvasta työhönvalmennuksesta, työ- ja toimintakyvyn arvioinnista sekä virtuaalisesta työskentelystä etäyhteyksiä hyödyntäen.

4. Tuotetaan tietoa osatyökykyisten työttömien palveluiden ja etuuksien yhteensovittamiseksi sekä lainsäädännön kehittämisen tueksi keräämällä työpajoissa ja muissa hankkeen tilaisuuksissa tietoa sekä asiakkailta että yhteistyökumppaneilta sekä muilta sidosryhmiltä.
 - a. Tunnistetaan poikkihallinnolliset tiedon integraatiotarpeet ja tuodaan esille millaisia lainsäädännön kehittämistarpeita nousee asiakastyössä esille verkostomaisen työtavan tehostamiseksi.
 - b. Seurataan, raportoidaan ja arvioidaan millaisia työnantajavaikutuksia tuetun työllistämisen toiminna nousee esille.

Suunniteltu hankeaika oli 1.9.2020 - 31.12.2022; hanke pääsi kuitenkin käyntiin vasta tammikuun 2021 aikana. Projektipäällikkö aloitti hankkeessa 1.1. ja projektityöntekijät 11.1.2021.

Hankkeella oli oma ohjausryhmä, jossa oli edustajia myös Kelasta, TE-palveluista ja yhdistyksistä/järjestöistä. Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin prosessin kehittämisellä oli lisäksi oma ohjausryhmänsä.

Työtä-hanke on toiminut yhteistyössä Tulevaisuuden sote-keskusohjelman kanssa, erityisesti moniammatillisten tiimien ja asiakasvastaavamallin kehittämisessä. Lisäksi TE-palvelujen, Kelan ja järjestöjen edustajia sekä kokemusasiiantuntijoita on ollut mukana ohjausryhmätyön lisäksi erilaisissa työpajoissa ja eri teemojen ympärille kootuissa palavereissa.

Hankkeessa on hyödynnetty yhteiskehittämisen sekä palvelumuotoilun menetelmiä.

Hankkeen etenemisestä on raportoitu Hankesalkun kautta ja toimintamallikuvauksia on julkaistu Innokylässä.

Hankkeesta ja sen toimenpiteistä on viestitty Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden Intranetissä, Eksoten verkkosivuilla, Työtä-hankkeen omassa uutiskirjeessä, Eksoten Kehittämiskulumisia ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueen -uutiskirjeissä, Työtä-hankkeen sekä Eksoten Facebook ja Twitter -tileillä sekä Eksoten YouTube-kanavalla esillä olleiden asiakastarvideoiden avulla. Lisäksi hankkeen aikana on tehty mediatiedotteita ja media on tehnyt juttuja. Erityisesti Alihankintamallin pilotointi on herättänyt kiinnostusta mediassa. Yksi tärkeä käytännön viestinnän kanava verkostojen suuntaan ovat olleet yhteiskehittämistyöpajat sekä vuoropuhelut pienemmissä palavereissa, ryhmissä ja tiimeissä. Työtä-hankkeen teemoja pyrittiin nostamaan esille kohderyhmille sekä laajemmalle yleisölle hankkeen loppupuolella tapahtuman Hyvinvoinnin festarit – Pidä huolta itsestäsi, työikäinen avulla.

2. Hankkeen toimenpiteet ja tulokset

Työtä-hanke osallistui Työkykyohjelman toimintakokonaisuuksiin 1 ja 2. Hankkeen tavoitteisiin pyrittiin yhteensä neljän eri pilotin toimenpiteiden kautta. Pilottien ohessa hanke tuotti tietoa raportoimalla THL:n toimeksiantojen mukaisesti, sekä osallistumalla Työterveyslaitoksen tutkimukseen. Lisäksi hanke kehitti ammattilaisten osaamista eri tavoin.

Toimenpidetkokonaisuus 1 Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteistä

Tavoitteena oli kahden pilotin toimenpiteiden avulla yhdistää työkyvyn tuen tarpeen tunnistamisen ja arvioimisen prosessit, sekä moniammatillisten työ- ja toimintakyvyn arviointiprosessit ”työllisyystaloon”. Kohderyhminä olivat hankeoppaan mukaisesti TE-toimiston asiakkaina olevat työttömät työnhakijat sekä ilman työtä olevat työikäiset, jotka eivät ole työnhakijoina TE-toimistossa.

- Pilotti 1 Luodaan moniammatillinen työkyvyn tuen tiimi ja asiakasvastaavamalli
- Pilotti 2 Työkyvyn tuen palvelumalli, jossa eri tahojen palvelupolut on integroitu

Toimenpidetkokonaisuus 2 Tuetun työllistämisen menetelmät

Erityisenä tavoitteena tässä toimenpiteessä oli lisätä osatyökykyisten työttömien työllistämisen edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta sekä ottaa käyttöön laatukriteereihin perustuva työhönvalmennus kahden aluksi erillisen pilotin myötä. Piloteissa tuotetut tiedot, kokemukset ja mallit oli tavoitteena yhteensovittaa hankkeen edetessä.

- Pilotti 3 Ryhmämuotoisen alihankintamallin pilotointi (vammaispalveluissa), hankesuunnitelmassa nimellä Työkeskus. Pilotti 3 (Alihankintamalli) kohderyhmänä olivat vammaiset henkilöt, joiden perustulona on eläke. Tavoitteena oli saada mukaan 15 pilottiasiakasta.
- Pilotti 4 Täsmätyöllistymisen malli, jossa mukana laatukriteereihin perustuva työhönvalmennus ja toimiva yritys yhteistyö, hankesuunnitelmassa nimellä Askel kohti uutta. Pilotti 4:n kohderyhmänä olivat pitkään työttömänä olleet henkilöt Eksoten tuetun työllistymisen palveluista. Hankesuunnitelmassa oli tavoitteena palvella 40 pilottiasiakasta. Tavoitetta madallettiin hankkeen kuluessa.

3. Hankkeen toteutus ja hankkeen tulokset

3.1. Työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden rakentaminen ja mallintaminen osaksi tulevaisuuden sote-keskusta

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Vuoden 2021 puolella hankkeessa keskityttiin aluksi työ- ja toimintakyvyn sekä kuntoutusmahdollisuuksien arvioinnin kehittämiseen sekä palvelukokonaisuuden rakentamisen pohjatyöhön ja verkoston kontaktointiin.

Itse palvelukokonaisuutta lähdettiin rakentamaan toteuttamalla tammi-toukokuussa 2022 sarja Vision Factory Oy:n fasilitoimia työpajoja, joissa yhteiskehittämisen ja palvelumuotoilun keinoin rakennettiin Työ- ja toimintakyvyn tuen palvelumalli 1.0. Työpajoihin kutsuttiin 40 ammattilaista sosiaali- ja terveydenhuollosta, Kelasta, TE-palveluista, työllisyyskoordinaattoreita Etelä-Karjalan kunnista, Laptuotesäätiön edustus, Työvoiman palvelukeskus TYP:n edustus sekä kokemusasiantuntijoita. Työpajoissa osallistujia oli keskimäärin yli 20. Lisäksi omia työpajoja oli ydintiimille sekä pienemmän osallistujajoukon sisäisiä konseptointipajoja. Syksyn 2022 aikana mallia edelleen kehitettiin ja kehittämistä ja juurruttamistyötä jatketaan vielä hankkeen päätyttyä.

Työkyvyn tuen palvelukokonaisuudesta oli tarkoitus julkaista Eksoten nettisivuilla virtuaalinen työllisyystalo -työnimellä kulkenut informaatiota ja ohjausta asiakkaille ja ammattilaisille tarjoava digitaalinen palvelu. Virtuaaliseen työllisyystaloon on tehty käsikirjoitus ja käyttäjäkokemuksta on kartutettu sekä käyttäjäkokemushaastatteluin että kehittämistyön ohjaukseen asiantuntijahaastattelulla. Käyttäjäkokemuksen aineistona on hyödynnetty myös Eksoten etäpalvelujen kyselyjen vastauksia liittyen nimenomaan sähköiseen asiointiin.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

20.12.2022 julkaistiin käsikirja Työ- ja toimintakyvyn monialainen kokonaisuus - Näin toimin 1.0. Mallia ja käsikirjaa kehitetään edelleen vuonna 2023 osana Yhteinen tulevaisuus – Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus Etelä-Karjalassa -hanketta. Kokeilujen kautta on saatu lisäksi mallinnettua luonnoksia asiakasvastaavamallin toiminnasta sekä asiakasohjauksen parantamisen keinoista. Työkyvyn tuen tiimiä rakennettiin, mutta ei ehditty testaamaan.

Itsearviointi: teimmekö mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmekö oikeita asioita.

Sähköisten palvelujen valikoimaa emme ehtineet hankkeen aikana käytännössä lisäämään, vaikka selvitimme sähköisen terveys- tai hyvinvointitarkastuksen käyttöönottoa työttömille sekä joidenkin lomakkeiden sähköistämistä (asiointipalveluun). Sähköisten välineiden käyttöönotot vaativat omat projektinsa (pienemmät tai isommat), sillä käyttöönottoon liittyy aina toimintamallien muutoksia.

Työ- ja toimintakyvyn tuen palvelumallin pilottijakso ajoittui hankkeen päättymisen huomioiden varsin myöhäiseksi ja pilotin alun asiakasohjautuminen pilottiin oli epäselvää (asiakkaiden määrittelyyn meni aikaa).

Saimme käynnistettyä muutosta, mutta työtä ja mallin muotoilua ja juurruttamista on jatkettava vielä hankkeen jälkeen. Teimme oikeita asioita, mutta aika loppui kesken. Malliin kytkeytyy monia toimijoita ja laaja-alainen vuoropuhelu vie aikaa.

Jälkikäteen tarkasteltuna kokonaisuuden yhteiskehittäminen olisi kannattanut aloittaa jo heti hanketyön alkaessa. Palvelukokonaisuuden rakentuminen jäi hanketyön alussa työ- ja toimintakyvyn sekä kuntoutusmahdollisuuksien arvioinnin kehittämisen (pilotti 2) jalkoihin ja tämän kokonaisuuden kohderyhmän tarpeet ja niihin vastaaminen tarkentui vielä erikoissairaanhoidon arviointiprosessin kehittämisen yhteydessä. Teknisesti palvelumuotoiluun hankintaprosessin käynnistäminen ja hankintaprosessin läpivieminen vaativat lopulta oman aikansa muun muassa projektipäällikkövaihdoksesta johtuen ja tämäkin osaltaan siirsi yhteiskehittämisspajojen alkua. Jos yhteiskehittämistyöpajat olisi aloitettu jo hankkeen käynnistyessä, olisi säästynyt aikaa testaamisvaiheeseen, mallin kokeiluun ja äkillisiin muutoksiin varautumiseen.

Palvelumalli on sidoksissa myös vahvasti Eksoten geneerisen asiakasvastaavamallin kehittämisen kanssa, joten kehittämistyö on ollut osana laajempaa kokonaisuutta varsin hidasta. Monitoimijaisten mallien muotoiluun ja juurruttamiseen tarvitaan riittävästi aikaa ja erittäin runsaasti keskusteluita ja "ajatuksen myyntityötä".

3.1.1. Työkyvyn tuen tarpeiden tunnistaminen (sis. työkyvyn tuen tiimin kehittäminen, asiakasvastaavamallin kehittäminen, työkyvyn tuen arviointi)

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Työkyvyn tuen tiimi ja asiakasvastaavamalli sisältyvät työ- ja toimintakyvyn tuen palvelumalliin ja ovat osa mallin kehittämistä. Toimintaa muotoiltiin ja testattiin pilottijaksolla 1.9.–30.11.2022.

Palvelumallin mukaan asiakkaiden palvelut oli tarkoitus järjestää tasoittain. Palvelutasot lähtevät TE-asiakasvastaavasta kasvamaan sote-puolen asiakasvastaavaan ja työttömien terveystarkastukseen. Tarvittaessa käytettävissä ovat myös toimintaterapeutti, fysioterapeutti ja työkyvynarvioinnin tarpeessa muun muassa lääkärin palvelut. Nämä toimijat yhdessä muodostavat moniammatillisen työkyvyn tuen tiimin. Pilottijakson aikana tätä työkyvyn tuen moniammatillisen tiimin toimintaa ei päästy kokeilemaan, sillä tiimi ei ehtinyt rakentua.

Kelan kuntoutuspalvelut ovat myös mukana työ- ja toimintakyvyn tuen palvelupolussa ja arvioinnissa konsultoivassa roolissa. Konsultointi tapahtuu OC-puhelinpalvelulinjan kautta, jossa on vahvempi osaaminen kuin Kelan varsinaisessa puhelinpalvelussa. Puhelinpalvelussa ei ole nimettyä työntekijää ja puhelinpalveluasointi vaatii suostumuslomakkeen (Y100). Molemminpuoliseen viestintään tarvitaan myös sote-yhteyshenkilö ja yhteydenottokanavasta tieto ja nämä kirjataan Kelaa varten suostumuslomakkeeseen.

Työkyvyn tuen tarpeen tunnistaminen palvelumallissa asiakkaan palvelupolun alkaessa TE-palveluista tapahtuu Kykyviisarin avulla. Muutoin työkyvyn tunnistaminen, palveluissa, joissa ei ole Kykyviisaria käytössä, tapahtuu työkyvyn tuen tunnistamisen muistilistan avulla, joka on mukailtu versio Kymsoten työkykyhankkeessa laaditusta huoneentaulusta. Se palvelee nimenomaisesti Eksoten työkyvyn tuen tunnistamista ja kriteereitä. Tämä on saatavissa palvelumallin Näin toimin -käsikirjasta. Ei tule myöskään unohtaa muun muassa TE-palvelujen asiantuntijoiden jo olemassa olevaa osaamista ja asiantuntemusta työkykyasioissa sekä haastattelujen ja heidän omien tietojärjestelmien tuottamista tiedoista.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

TE-palveluista ohjauksia palvelumalliin tuli kaikkineen useita kymmeniä työttömäksi työnhakijoiksi ilmoittautuneita asiakkaita. Kaikki asiakkaat eivät kuitenkaan ottaneet työkykykoordinaattoriin yhteyttä yhteydenoton ollessa asiakkaille vapaaehtoista. Asiakkaiden yhteydenottoja ja palvelumalliin näin osallistuvia asiakkaita pilottijaksolle tuli yhteensä 8+1 henkilöä. Lähtökohtana lähetettävälle asiakkaille oli, että heidän pisteensä Kykyviisarin työ- ja toimintakykyosiossa olivat alle 7. Kaikille pilottijakson asiakkaille ei kuitenkaan näin lyhyellä pilottijaksolla Kykyviisaria ehditty täyttämään. Infotilaisuus pilottijaksosta päästiin toteuttamaan TE-palveluihin vasta 27.9.2022. Jaksolla työkyvyn tunnistaminen tapahtui näin ollen pääsääntöisesti TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelujen perusteella.

Itsearviointi: teimmekö mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmekö oikeita asioita.

Asiakasvastaavan tarve ja hyödyllisyys yleisesti tunnistettu ja tunnustettu. Palvelumallin testaaminen lisäsi yhteistoimijuutta TE-palveluiden ja myös muidenkin ulkopuolisten sidosryhmien kanssa. Pääsimme

vasta vähäisessä määrin testaamaan yhteiskehittämisen tuloksena syntynyttä Etelä-Karjalan alueen työ- ja toimintakyvyn tuen palvelumallia, mutta tarvetta mallille on jatkossakin katsottu olevan myös yhteistyökumppaneiden taholta. Oikeiden asioiden tekemiseen olisi tarvittu paljon enemmän aikaa käytännön kokeilussa. Asenteisiin palvelumallin kehittäminen on hitaasti tuonut muutosta, kun hankkeen aikana osatyökykyisyys on ollut paljon esillä muun muassa työpajojen vuoksi.

3.1.2. Yksilöllisten palvelupolkujen luominen osaksi tulevaisuuden sote-keskusta (sis. asiakasohjaus, verkostoyhteistyö, yhteinen suunnitelma)

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Hankkeen aikana selvitettiin keinoja mahdollistaa tarvittaessa nopeampi asiakasohjaus sote-palveluihin Te-palveluista työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisen jälkeen. Asiakasohjautuvuuden nopeuttamisessa hyödynnetään TE-palvelujen toukokuun 2022 alussa käyttöön otettua asiakaspalvelumallia, jossa tapaamisia asiakkaiden kanssa järjestetään jo 2 viikkoa työttömäksi ilmoittautumisen jälkeen ja siitä eteenpäin jatkossa lyhyin tapaamisvälein.

Palvelujen järjestyessä tarpeen mukaisesti eri tasoissa, hyödynnetään aloittamisen tasossa asiakkaan mahdollisuuksien mukaan sähköisiä palveluja muun muassa sähköistä terveystarkastusta, TE-hallinnon sähköistä OmaAsiointia sekä jatkossa mahdollisuuksien mukaan asiakkaan omaa mahdollisuutta sähköiseen ajanvaraukseen sote-palveluissa.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Asiakasohjausta, verkostoyhteistyötä ja yhteisen suunnitelman toteuttamista luonnosteltiin palvelumallin kehittämisen ohessa. Kehittämistyötä jatketaan hankkeen jälkeen.

TE-palveluiden asiantuntija haastatteli asiakkaansa ja antoi asiakkaille, joiden työllistymisen esteenä vaikutti olevan sosiaalisen ja/tai terveydentilanteen haasteet, työkykykoordinaattorin yhteystiedot. TE-palveluiden asiantuntijalta ohjautuneet asiakkaat eivät olleet käyneet työttömien terveystarkastuksessa, eikä jokaisen kanssa olla tehty Kykyviisaria, koska pilottijakso oli aikataulultaan lyhyt.

Asiakas otti yhteyttä työkykykoordinaattoriin puhelimitse. Ensimmäinen tapaaminen sovittiin joko puhelimitse tapahtuvaksi tai tapaaminen työkykykoordinaattorin luona. Työkykykoordinaattori haastatteli asiakkaan käyttäen hyväksi sosiaalisen tilanteen kartoituksen pohjaa. Yhdelle asiakkaan kanssa tehtiin Kykyviisari. Keskustelun kuluessa päästiin kiinni asiakkaan sosiaalisiin ja terveydellisiin haasteisiin. Työkykykoordinaattori ohjasi tarpeen mukaan eteenpäin sosiaalipalveluissa ja auttoi erilaisten hakemusten tekemisessä.

Pilottijaksolla oli käytettävissä muutamia työterveyslääkärin aikoja. Työkykykoordinaattori keskusteli oman haastattelunsa perusteella ilmi tulleista terveyden haasteista työterveyslääkärin kanssa ja varasi neljälle asiakkaalle lääkärin ajat.

Työterveyslääkäri tapasi kolme asiakasta omalla vastaanottoajalla ja yhden asiakkaan puhelimitse. Lääkäri ohjasi asiakkaat tarvittaviin työ- ja toimintakyvyn tutkimuksiin ja laati heidän työkyvystään lausunnot TE-palveluille työnhaun määrittelyä varten.

Työkykykoordinaattori piti asiakkaiden kanssa yhteyttä pääsääntöisesti puhelimitse. Työkykykoordinaattori kirjasi asiakkaiden tilanteen etenemisen Lifecare SOSI-lehdelle, koska on terveydenhuollossa toimiva sosiaalityöntekijä.

Verkostoyhteistyötä oli myös mahdollista tehdä työkyvynarvioinnin asioissa mm. ammatillisen kuntoutuksen osalta Kelan kuntoutuspalvelujen kanssa (konsultointi puhelinpalvelun kautta). Tätä ei kuitenkaan pilottijakson aikana ehditty testaamaan. Myöskään työttömien terveystarkastukseen tai muihin terveydenhuollon työkyvyn tuen palveluihin ei ohjautuksia ehtinyt tulemaan.

Itsearviointi: teimmekö mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmekö oikeita asioita.

Pääsimme testaamaan työ- ja toimintakyvyn palvelumallia, joka on todettu tarpeelliseksi muun muassa TE-palvelujen ja sote-palvelujen välillä. Lisäsimme ymmärrystä työkyvyn tuen asioihin. Testasimme jo tarpeelliseksi todettua asiakasvastaavaa/työkykykoordinaattoria asiakkaan rinnalla kulkijana eri palvelujen

ja toimijoiden välissä. Se jäi vielä puuttumaan, että työkyvyn tuen palvelut olisi jo sijoitettu tulevaisuuden sote-keskukseen tai että omistajuus palveluille olisi ratkennut.

3.1.3. Sosiaalihuollon työllistymistä tukeva palvelupolku osaksi tulevaisuuden sote-keskusta

Tämä toimenpide sisältyy työkyvyn tuen palvelukokonaisuuteen ja työ- ja toimintakyvyn tuen palvelumalliin. Ei päästy pilottijaksolla testaamaan ja tämä osio jäi hankkeen aikana epäselväksi. Pilottijaksolla tätä osiota vastasi vammaispalvelujen mukanaolo palvelumalliin kirkastamisessa ja jatkokehittämisessä. Ensi vuonna jalkauttamisvaiheessa tämän kehittämistyö jatkuu.

3.1.4. Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Työkyvyn tuen palvelukokonaisuutta kehitettiin palvelumuotoilun yhteiskehittämisen työpajoissa. Siellä syntyi innovatiivinen palvelukartta asiakkaalle saatavilla olevista niin julkisista, yksityisistä kuin yhdistystenkin palveluista itseapupalveluihin. Palvelukartassa palvelut on jaettu Kykyviisarin osa-alueiden mukaisesti ja ehkä jatkossa se voisi toimia ammattilaisten ja myös asiakkaiden työkaluna asiakkaan kanssa palveluja suunniteltaessa.

Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus on kaikki ne palvelut, jotka kytkeytyvät alueen osatyökykyisten ja työttömien palvelutarjontaa, jatkossa sisältäen myös työkyvyn tuen tiimin ja perustason työ- ja toimintakyvyn arvioinnin.

Työkyvyn tuen palvelukokonaisuudesta oli tarkoitus rakentaa virtuaalinen työllisyystalo, joka ensivaiheessa olisi ollut digitaalinen tieto- ja neuvontapalvelu asiakkaille ja ammattilaisille alueen eri toimijoiden työkyvyn tuen palveluista. Myöhemmässä vaiheessa palveluun oli tarkoitus tulla mukaan digitaalinen palveluohjaus ja tunnistautuminen sekä virtuaalisuus. Työkyvyn tuen palvelujen omistajuutta ja samalla digitaalisen palvelun omistajuutta ei hankkeen aikana ehditty löytämään, joten virtuaalisen työllisyystalon julkaisua ei päästy toteuttamaan.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Työkyvyn tuen palvelukokonaisuutta päästiin pilottijaksolla testaamaan vain pienin osin, lähinnä TE-palvelujen ja sote-palvelujen välillä. Työkyvyn arvioinnin yhteensovittaminen ja perustason arvioinnin järjestymisen työkyvyn tuen ohessa ovat vielä rakentumassa tai jatkossa uudelleenmuotoutumassa, joten tätäkään ei juuri päästy testaamaan kuin satunnaisilla lääkärin ajanvarauksilla. Viimeisiä tuloksia ei siis ole tässä kohtaa vielä saatavilla. Työ- ja toimintakyvyn tuen palvelumalli - Näin toimin 1.0. -käsikirjassa julkaistiin jatkotyöstettäväksi ensimmäinen versio mallista joulukuussa 2022.

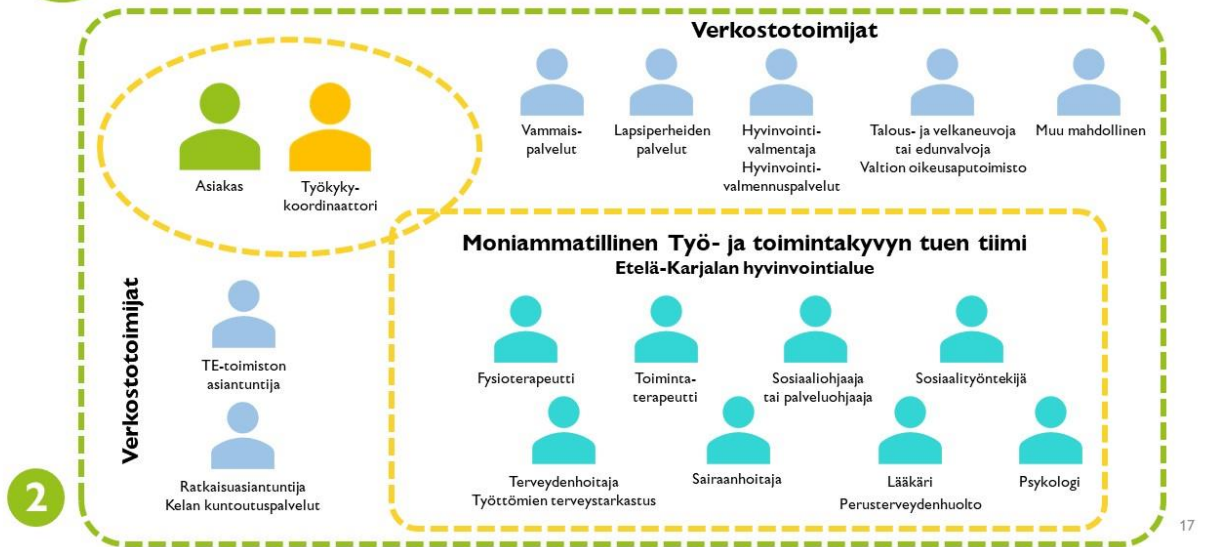
Kuvassa 1 "Palvelumallin päätoimijat ja verkostotoimijat" on luonnosteltu toimijakokonaisuudesta alustavaa näkemystä ja kuvan sisältö täsmentyy myöhemmin, kun kokemusta palvelumallin toiminnasta saadaan lisää. Kuvassa päätoimijat on jaoteltu seuraavasti:

- Asiakas ja työkykykoordinaattori
- Moniammatillinen työ- ja toimintakyvyn tuen tiimi: fysioterapeutti, toimintaterapeutti, sosiaalityöntekijä tai palveluohjaaja, sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja (työttömien terveystarkastus), sairaanhoitaja, lääkäri (perusterveydenhuolto), psykologi
- Verkostotoimijat: TE-toimiston asiantuntija, ratkaisuasiantuntija Kelan kuntoutuspalvelut
- Verkostotoimijat: vammaispalvelut, lapsiperheiden palvelut, hyvinvointivalmentaja, hyvinvointivalmennuspalvelut, talous- ja velkaneuvoja tai edunvalvoja Valtion oikeusaputoimisto, muu mahdollinen

Palvelumallin päätoimijat ja verkostotoimijat

Alustavaa näkemystä ja sisältö täsmentyy myöhemmin, kun kokemusta palvelumallin toiminnasta saadaan lisää

Kuva 1 Palvelumallin päätoimijat ja verkostotoimijat

Kuvassa 2 on luonnosteltu Työ- ja toimintakyvyn tuen palvelupolku, työkykykoordinaattoripalvelu.

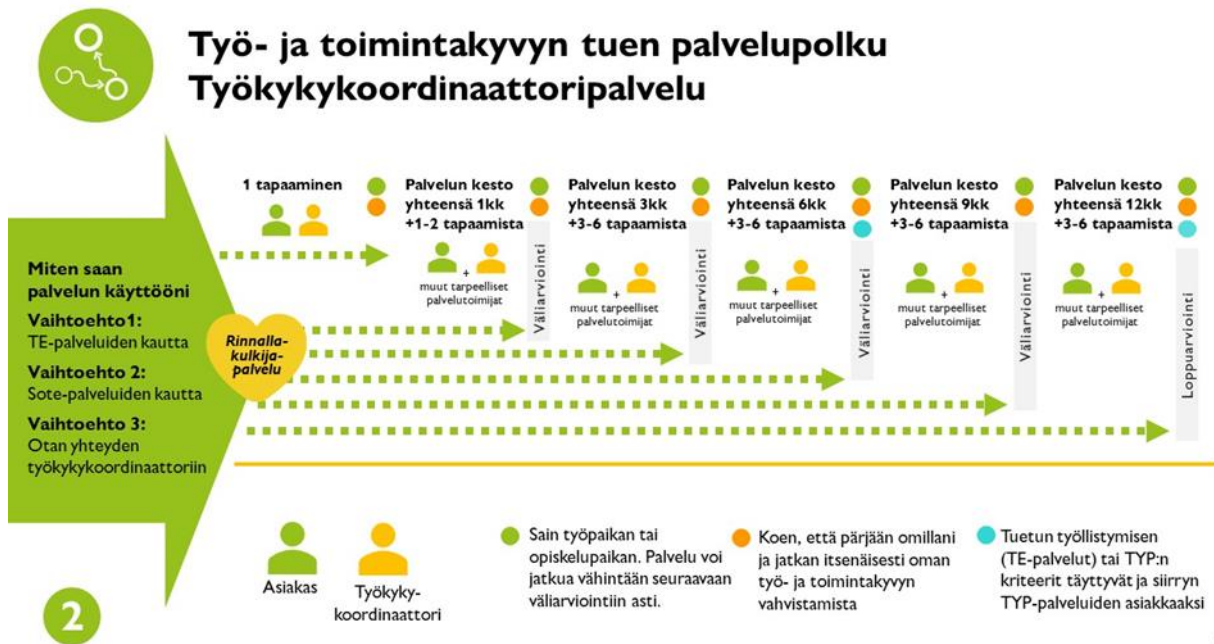
Miten saan palvelun käyttööni

- Vaihtoehto 1: TE-palveluiden kautta
- Vaihtoehto 2: Sote-palveluiden kautta
- Vaihtoehto 3: Otan yhteyden työkykykoordinaattoriin

Palvelua voi kutsua myös Rinnallakulkijapalveluksi. Päätoimijat ovat asiakas ja työkykykoordinaattori ja heidän lisäksi ensimmäisen tapaamisen jälkeen mukaan tulevat muut tarpeelliset palvelutoimijat. Väliarvioinnit tehdään 1 kuukauden, 3 kuukauden, 6 kuukauden, 9 kuukauden kohdalla ja loppuarviointi 12 kuukauden kohdalla.

Lopputulemavaihtoehdot polun varrella ovat

1. Sain työpaikan tai opiskelupaikan. Palvelu voi jatkua vähintään seuraavaan väliarvioon saakka.
2. Koen, että pärjään omillani ja jatkan itsenäisesti oman työ- ja toimintakyvyn vahvistamista.
3. Tuetun työllistymisen (TE-palvelut) tai TYP:n kriteerit täyttyvät ja siirryn TYP-palveluiden asiakkaaksi.

18

Kuva 2 Työ- ja toimintakyvyn tuen palvelupolku – Työkykykoordinaattoripalvelu

Itsearviointi: teimmeko mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmeko oikeita asioita.

Ajatus on siitä, mitä tämä palvelukokonaisuus ja niin kutsuttu Työllisyystalo ovat, mutta rakentuminen käytäntöön ja näiden kirkastuminen jäävät jalkauttamisvaiheeseen. Ongelmat päällekkäisen työn tekemisessä mm. työkyvynarviointien osalta on tunnustettu ja työttömien terveydenhuolto on mukana työkyvyn tuen palvelukokonaisuudessa, mutta palvelut vielä täysin järjestäytymättä. Suunta oikea, mutta epäselvä.

3.2. Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen pilotointi

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen pilotointiin ohjattiin Eksoten työelämäpalveluiden tuetun työllistymisen palveluissa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita. Kaikille pilottiasiakkaille tehtiin Kykyvisari. Asiakastyön käynnistyminen viivästy i suunnitellusta muun muassa henkilöstövaihdosten ja resurssipulan vuoksi.

Menetelmän lomakkeita testattiin osana valmennusta.

- Lomake A – Asiakasprofiili on hyödyllinen työväline, jonka avulla asiakkaasta saa hyvää tietoa.
- Lomake B - Työnantajatapaaminen ei ole ollut meillä aktiivisessa käytössä, koska samat tiedot kerätään Excel-pohjaiseen taulukkoon, joka on koko työhönvalmentajien tiimin käytössä. Pyrimme välttämään päällekkäistä työtä.
- Lomake C - Työsuhteen alkaminen tuntunut osittain turhalta lomakkeelta, työntekijät eivät koe, että heidän tarvitsisi tietää asiakkaan työllistyessä hänen palkkaansa. Lomakkeen täyttäminen kuitenkin varmistaa sen, että asiakkaalla on tieto, miten toimia etuuksien kanssa. Hyödynnetty tätä siis vain osittain.
- Lomake D - Työsuhteen päätyminen -lomaketta emme ole päässeet pilotin aikana kokeilemaan.
- Lomake E - Useampi asiakas ei ole halunnut työhönvalmennusta työllistymisen jälkeen, jolloin lomaketta on hyödynnetty. Lomake toimii hyvin.

Työhönvalmennukset pisteytettiin laatukriteereiden mukaan niin pilotissa kuin myös Eksoten tuetun työllistymisen palveluissa. Pisteytysten pohjalta on muokattu toimintaa entistä enemmän kohti laatukriteereihin perustuvaa työhönvalmennusta.

Työnantajakontaktointia yhdenmukaistamaan perustettiin Eksoten työhönvalmentajien tiimi syksyllä 2021, jonka jälkeen tiimin yhteistyötä ja toimintaa kehitetty.

Pilottiin liittyen järjestettiin koulutuksia ja tilaisuuksia.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Pilotoitu työhönvalmennusmalli jää käyttöön Etelä-Karjalan hyvinvointialueen Tuetun työllistymisen palveluihin, jossa koko henkilöstö käynyt IPS-koulutuksen syksyn 2022 aikana. Suunnitelma jalkautukselle on tehty.

Asiakkaita oli pilotoinnin aikana 9. Asiakasmäärässä ei päästy tavoitteeseen. Hankkeen aikana määritelty pilottiasiakasmäärä oli 40, mutta määrää päätettiin pienentää jo pilotoinnin aikana, tarkkaa lukua ei määritelty.

Hankkeen aikana lisättiin Etelä-Karjalan alueen työhönvalmennusta tarjoavien toimijoiden osaamista tarjoamalla koulutusta IPS-valmennuksesta sekä markkinoinnista, työnantajakontaktointin tueksi.

Kokemusasiiantuntijoiden kanssa tehtiin suunnitelma siitä, miten heidän osaamistaan voisi hyödyntää pilottiasiakkaiden kanssa. Tämä ei toteutunut käytännössä pilotin aikana, koska pilotissa ei ollut samanaikaisesti asiakkaita ryhmän muodostamiseen.

Hankkeen aikana on perustettu työhönvalmentajien tiimi, joka kokoontunut säännöllisesti. Lisäksi on otettu käyttöön Eksoten vammaispalveluiden ja työelämäpalveluiden yhteinen yrityskontaktirekisteri, joka kaikkien työhönvalmentajien käytössä.

Yhteistyössä pilotin 3 kanssa järjestetty työturvallisuuskoulutus, johon osallistui molempien pilottien asiakkaita ja henkilökuntaa.

Itsearviointi: teimmekö mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmekö oikeita asioita.

Pilotissa keskityttiin oikeisiin asioihin ja vaikka asiakasmäärät jäivät pieniksi, on menetelmä jäämässä osaksi tuetun työllistymisen palveluiden toimintaa, joten teimme sen minkä lupasimme ja muutosta on saatu aikaan.

Asiakkaiden saaminen/ohjautuminen mukaan pilottiin ollut haastavaa, eikä pilotoinnissa ole päästy tavoiteltuun asiakasmäärään. Pilottiin ohjautuneiden asiakkaiden valmennus on sujunut hyvin.

Pilotin aikana käynnistetty työhönvalmentajien tiimi kehittää omaa yhteistyötään jatkuvasti eteenpäin.

Yrityskontaktointipohja on luotu, mutta uusien kontaktien saamisessa on ollut haastetta. Asiakastyön aloituksen viivästyminen heijastui myös yrityskontaktien hankkimiseen: jos ei asiakkaita, ketä saisi yrityksiin töihin? Pohjan kehittämistä jatketaan työhönvalmentajien tiimin koordinoimana hankeajan jälkeen.

Hankeaikana verkostoiduttu alueen toimijoiden kanssa.

3.3. Alihankintamalli

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Hankkeen pilotissa 3 testattiin Eksoten vammaispalveluiden Imatran työvalmennuskeskuksessa ryhmämuotoista alihankintamallia (rempparyhmä), jossa Eksote itse toimi työnantajana. Lisäksi työvalmennuskeskus Kahvila Kaislassa toteutettiin oman organisaation sisäinen ryhmätyöllistymismalli (siivousryhmä), jossa muutettiin työtoimintana tehty toiminta palkkaperusteiseksi työksi. Tavoitteista poiketen pilotoitiin ryhmätyöllistämistä myös kuntayhtymän omissa avustavissa tehtävissä, mikä on nähty tuloksellisena ja hyvänä käytäntönä

Jokaiselle pilottiasiakkaalle tehtiin sosiaalihuoltolain 27d § vammaisten henkilöiden tuetun työllistymisen päätös sekä haettiin palkkatuki ja työolosuhteiden järjestelytuki (=yhteistyö TE toimiston kanssa). Palkka ja työolosuhteiden järjestelytuki olivat merkittävässä roolissa alihankintamallin taloudellisten toimintaedellytyksien kannalta.

Pilotin aikana selvitetty seuraavia asioita.

- Työehtosopimuksen mukainen työsopimusmalli, tehtäväkuva, tuntimäärä, palkkaluokka selvitetty Eksoten HR: n ja taloustiimin kanssa.
- Kilpailuasetelmaselvitys yhteistyössä kauppa- ja kuluttajaviraston ja Eksoten lakimiehen kanssa.
- Palvelun tilaajille suunnattu yhteistyösopimus suunniteltu Eksoten lakimiehen kanssa.
- Palvelukuvaus yhteistyösopimusta varten.
- Tilaajilta laskutus: Tuntilaskutus periaatteena, palvelun hinta 35e/ tunti alv 0 %. Palveluseteliä ei voi hyödyntää; kotitalousvähennys hyödynnettävissä yksityisillä kuluttaja-asiakkaila.
- Alihankintamalliin liittyvät vakuutusasiat selvitetty, työturvallisuus huomioitu.
- Logistiikkaan liittyen tavaraliikennelupa hankittu alihankintamallitoimintaan.
- Työturvallisuuskorttikoulutukset asiakkaille ja ohjaajille; riskinarviointi Imatran pajojen esimiehen tehtävänä.
- Pilotin talustilanteen seuranta yhdessä Eksoten controllerin kanssa, luotiin alihankintamallille oma toimintonumero. Tärkeää myös toiminnan läpinäkyvyyden kannalta.
- Alihankintamallin ennakkovaikutusten arviointi tehty visioimalla 3 eri vaihtoehtoa: 1) alihankintamallia ei ole käytössä Eksoten vammaispalveluissa, 2) alihankintamalli käytössä Eksoten vammaispalveluissa 3) alihankintamalli käytössä myös Eksoten tupa-palveluissa.
- Verkkokauppatoimintaa sekä palvelusetelillä tarjottava työsuoritusta selvitettiin, mutta ne eivät ottaneet tuulta alleen. Palveluseteli on lainsäädännöllisesti mahdoton ja verkkokauppa idea olisi vaatinut vahvemman tuen ja ohjauksen Imatran työvalmennuskeskuksen sisälle, hankkeen toimesta. Kevytyrittäjyys oli yhtenä ajatuksena, mutta lainsäädännöllisesti arveluttava vaihtoehto. Onko oikeasti yrittäjyyttä vaiko työnvuokrausta? (J. Paanetoja) Tätä asiaa jatkoselvitetty muissa hankkeissa (Siun Sote, Työkykyisempi Stadi)

Pilotti verkostoitui laajasti muiden alihankintamallipilottien kanssa ja jakoi avoimesti tietoja ja kokemuksia muille alueille. Lisäksi pilotti on tuottanut tietoa kansalliselle tasolle alihankintamallin toimintaedellytyksistä ja esiin tulleista esteistä ja haasteista sekä siitä, miten Etelä-Karjalassa olemme ne ratkaisseet. Eksoten alihankintamallia on kopioitu esimerkiksi Vaalijalassa. Tiivis hankeyhteistyö: Pirkanmaa, Vaalijala, Työkykyisempi Stadi, Siun Sote, Päijät-Häme.

Alihankintamallissa kokeiltiin laatukriteereihin perustuvaa työhönvalmennusta niin, että työvalmentaja/vertaisohjaaja oli tiiviisti mukana tukemassa työntekijöitä ja organisoimassa toimintaa. Tämänhetkinen laatukriteereihin perustuva työhönvalmennus Eksoten vammaispalveluissa pisteytettiin. Pisteytyksen tuloksena todettiin, että työhönvalmennus on kohtalaisella tasolla.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Pilotoidun toiminnan suunnitellaan jatkuvan hankkeen päättymisen jälkeen. Tällä hetkellä vireillä oleva palkkatukiudistus nykyisessä esitysmuodossaan heikentäisi vammaisten työllistymisen mahdollisuuksia ja kehitetyn toimintamallin käyttämistä.

Alihankintamallin pilotoinnin yhteydessä Eksote tuotti palveluja muun muassa siistimis-, kunnostus-, siivoustöitä palvelun tilaajille, joita olivat yksityiset henkilöt, Imatran kaupunki, järjestö ja yksityinen yritys. Eksote toimi alihankintamallipilotin pilottiryhmien työnantajana ja laskutti tilaajaa. Tämän palvelun tuottamisen mahdollistaminen ja oman organisaation rakenteisiin sovittaminen oli alihankintamallipilotin merkittävin tulos.

Määrälliseen työllistämistavoitteeseen (15 henkilöä) päästiin hyvin. Pilottiasiakkaita oli yhteensä 15 ja 1 työllistyi väliillisesti kuntayhteistyön kautta. Pilotin kautta käyty vuoropuhelu avasi samalla Eksoten vammaispalveluille kaupunkiyhteistyön Imatran kaupungin kanssa.

Pilotoinnin tavoitteena oli muuttaa työtoimintana tehtäviä alihankintatöitä palkkatöiksi, tässä onnistuttiin Imatran työvalmennuskeskuksen toiminnassa kiitettävästi. Työhönvalmennuksellisen työotteen juurruttaminen jatkui työvalmennuskeskuksissa ja tämä kehitystyö jatkuu yksiköissä edelleen.

Asiakkaiden työ - ja arjenhallintataidot ovat vahvistuneet ja joidenkin asiakkaiden kohdalla työllistyminen avoimille työmarkkinoille nähdään realistisena jatkossa.

Alihankintamallin avulla vahvistettiin Eksoten vammaispalveluiden asiakkaiden työelämäosallisuutta tarjoamalla mahdollisuus palkkatyöhön. Alihankintamalliryhmien toiminnan ja työhönvalmennuksen avulla vahvistettiin asiakkaiden työ- ja työelämä- sekä ryhmätyöskentelytaitoja, jotka auttavat pärjäämään työelämässä. Remppareiskoille järjestettiin valmennus/harjoittelu ennen varsinaista palkkatyötä ja siivousryhmälle siivousvalmennus ennen palkkatyötä.

Pilotti on tuottanut tietoa TTL:n seurantatutkimukseen Kykyviisareiden käyttämisellä sekä osallistamalla tutkimukseen liittyvään havainnointitutkimukseen ja haastatteluun.

Itsearviointi: teimmeko mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmeko oikeita asioita.

Teimme mitä lupasimme ja vähän enemmänkin. Saimme aikaan muutoksen, työosuusrahalla tehtävän työtoiminnan muuttamisessa palkkatyöksi oman organisaation sisällä. Kahvila Kaislassa alihankintamallin pilotointi ei kuulunut alkuperäiseen hankesuunnitelmaan, mutta saimme rahoittajalta luvan lisäkehittämiseen.

Alihankintamallia on "monistettu", Eksoten ulkopuolella menestyksekkäästi, esimerkiksi Vaalijalassa.

Työnantajayhteistyötä ja laadukasta työhönvalmennusta vahvistamaan perustettiin lisäksi Eksoten vammaispalvelujen ja työelämäpalvelujen yhteinen työhönvalmentajien tiimi.

3.4. Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Hankkeen tavoitteena oli järjestää laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti työelämäverkoston ammattilaisille koulutusta laatukriteereihin perustuvasta työhönvalmennuksesta, työ- ja toimintakyvyn arvioinnista sekä virtuaalisesta työskentelystä etäyhteyksiä hyödyntäen. Lisäksi haluttiin lisätä verkostoyhteistyöosaamista sekä työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden tuntemusta.

Osaamista vahvistettiin hankkeen aikana erilaisissa koulutuksissa, työpajoissa, palavereissa sekä tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Laatukriteereihin perustuva työhönvalmennuksen osalta osaamista on lisätty muun muassa seuraavasti:

- Työtä-tiimiä mukana THL:n IPS-menetelmäkoulutuksessa keväällä 2021
- Webinaari Työllistymisen tuella kyvyt käyttöön 26.8.2021
- Vammaisten henkilöiden tuetun työllistämisen teemapäivä -webinaari 26.10.2021.
- Syksyllä 2021 myynti/markkinointikoulutus työhönvalmennusta tekeville työnantajayhteistyötä/kontaktointia vahvistamaan (verkostolle). Koulutuksen järjesti markkinointi Hurmaa oy. Koulutukseen osallistui ammattilaisia Etelä-karjalan alueelta.
- Syksyllä 2022 IPS-menetelmäkoulutus/opintopiiri verkostolle yhteistyössä THL:n kanssa.

Verkostoyhteistyöosaaminen ja työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden tuntemus on vahvistunut muun muassa palvelumuotoilu/yhteiskehittämistyöpajoissa.

Työ- ja toimintakyvyn arviointia on käsitelty esimerkiksi Työkyvyn arvioinnin asiantuntijapäivä syksyllä 2021. Virtuaalinen työskentely etäyhteyksin sai vahvistukseksi Digitukijakson hankkeen alkupuolella. Järjestetyt koulutukset ja tapahtumat ovat osaltaan lisänneet verkostoyhteistyöosaamista sekä työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden tuntemusta.

Kooste koulutuksista ja tapahtumista

- Työtä-tiimi ja verkoston edustajia (yhteensä 10 henkilöä) osallistui ensimmäiseen TTL:n Työkyvyn tuki –koulutukseen sekä tiimiläisiä mukana THL:n IPS-menetelmäkoulutukseen keväällä 2021.
- 15.2.-19.3.2021 Digitukea tarjolla - Vinkkejä mm. Teamsin käyttöön (Datanomiopiskelijan harjoittelujakso)
- 26.8.2021 [Toiveista ja tarpeista töihin - Työllistymisen tuella kyvyt käyttöön -webinaari](#) (Pilotti 4) (Arvio 100-140 seuraajaa)
- 26.10.2021 [Vammaisten työllistymisen tukeen liittyvään teemapäivä](#) (Pilotti 3) (107 seuraajaa)

- 27.10.2021 [Työkyvyn arvioinnin asiantuntijapäivä](#) (Pilotti 2) (288 seuraajaa)
- Loka-marraskuussa 2021 Myynti/markkinointikoulutus työhönvalmennustyötä tekeville (Eksote ja verkostot) työnantajien kontaktointia vahvistamaan sis. Myynnin työkalupakki. (P4)
- 2.12.2021 Työtä-ohrylle ja kokemusasiantuntijoille LAB-amk:n ohjaama palvelumuotoilutyöpaja
- 17.1.–25.5.2022 Etelä-Karjalan alueen työkyvyn tuen palvelumallin yhteiskehittäminen (P1&2)
- Siivouskoulutus ja työturvallisuuskoulutus asiakkaille ja työntekijöille
- 22.8.2022 KYKYÄ Bootcamp, työkyvyn tuen palvelumallin pilottijakson kick-off ja asiakastarinasarjakokonaisuuden (Klaus) ensi-ilta Imatran Valtionhotellissa (P1&2) (55 osallistujaa)
- 19.10.2022 Aamukahvitilaisuus työnantajille (P3&4) (Paikalla yht. 10 henkilöä)
- 19.10.2022 [Hyvinvoinnin festarit – Pidä huolta itsestäsi, työikäinen](#) Lappeenrannan kaupungintalolla ja striiminä
- Loka-marraskuussa 2022 IPS-menetelmäkoulutus/ opintopiiri yhteistyössä THL:n kanssa (P4)
- 14.11.2022 Työhönvalmennus Etelä- Karjalan hyvinvointialueella - työpaja (P3&4)
- 20.12.2022 Näin toimin -käsikirjan julkaisu-/esittelytilaisuus (Teams) (Arvio 60-80 linjoilla)

Itsearviointi: teimme mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimme oikeita asioita.

Tuotimme osaamista vahvistavaa sisältöä, kohtaamisia ja tilaisuuksia kaikkiin hankesuunnitelmaan tavoitteiksi kirjattuihin teemoihin.

3.5. Seuranta ja arviointi

Toteutus ja tulokset:

- Hankkeella oli oma ohjausryhmä, joka kokoontui säännöllisesti ja arvioi hankkeen onnistumista. Ohjausryhmä antoi hankkeelle loppuarvosanaksi 7,9 (asteikko 4–10).
- Hankkeen etenemisestä raportointiin Hancesalkkuun.
- Innokylään julkaistiin THL:n toimeksiantojen mukaan tietoa kehittämistyöstä ja tuloksista.
- Osallistuimme TTL:n tutkimukseen. Käytimme Kykyviisaria.
- Hanketiimi kokoontui säännöllisesti ja arvioi etenemistä.
- Alihankintamallista tehtiin ennakoarviointi
- Pilottiasiakasmääriä seurattiin.
- Koulutusten ja tilaisuuksien osallistujamääriä seurattiin.
- Hyvinvoinnin festareista kerättiin palautetta sisällöntuottajilta ja kävijöiltä.
- KYKYÄ Bootcampista kerättiin osallistujapalautetta.

Itsearviointi: teimme mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimme oikeita asioita.

Toteutimme seuranta- ja arviointia arviointisuunnitelman suuntaisesti. Seuranta- ja arviointia olisi voinut hieman tehostaa, erityisesti palautteiden keräystä ja käsittelyä sekä systemaattista osallistujatilastointia.

3.6. Viestintä

Toteutus (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Hankkeesta ja sen toimenpiteistä on viestitty Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden Intranetissa, Eksoten verkkosivuilla, Työtä-hankkeen omassa uutiskirjeessä, Eksoten Kehittämiskululumisia ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueen -uutiskirjeissä, Työtä-hankkeen sekä Eksoten Facebook ja Twitter -tileillä sekä Eksoten YouTube-kanavalla esillä olleiden asiakastarinvideoiden avulla. Lisäksi hankkeen aikana on tehty mediatiedotteita ja media on tehnyt juttuja. Erityisesti Alihankintamallin pilotointi on herättänyt kiinnostusta mediassa. Tärkeitä käytännön viestinnän kanavia verkostojen suuntaan ovat olleet yhteiskehittämistyöpajat, vuoropuhelut pienemmissä palavereissa ja ryhmissä sekä eri yksiköiden sisäiset tiimipalaverit. Työtä-hankkeen teemoja pyrittiin nostamaan esille kohderyhmille sekä laajemmalle yleisölle hankkeen loppupuolella tapahtuman Hyvinvoinnin festarit – Pidä huolta itsestäsi, työikäinen avulla.

Koulutukset ja tapahtumat on listattu kohtaan 3.4. Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen.

Medianäkyvyys

- [Ainutlaatuinen Työtä-hanke kokeilee uutta mallia vammaisten työllistämiseksi Etelä-Karjalassa – Rempparyhmä toimii työvalmentajan johdolla](#) (YLE 11.10.2021)
- [Osatyökykyiset ripeästi töihin – hankintoihin työllistämisehdot mukaan, työnantajille tuhdimpaa rekrytointipalvelua](#) (Kuntalehti 19.10.2021)
- [Imatran Rempparyhmässä on hyvä meininki](#) (Blogit Tie Työelämään -palvelusta THL:n verkkosivuilla: Alkuperäinen teksti Tie työelämään 16.12.2021 – Sivusto lakkautettu)
- [Lappeenrannassa järjestetään työikäisten työhyvinvointiin ja tulevaisuuden työhön liittyvä teemapäivä Hyvinvoinnin festarit](#) (YLE 19.10.2022)
Huom. Hyvinvoinnin festareista tuotettiin 3 mediatiedotetta, joista yksi yhteistiedote Lappeenrannan kaupungin kanssa. Tämä julkaistu juttu poikkeaa termeiltään/sisällöltään mediatiedotteista.
- [Etelä-Karjalassa vammaiset työntekijät remppaavat ja siivoavat kunnan palkalla: ”Suomessa ei ole vastaavaa mallia”](#) YLE 20.12.2022

Asiakastarinat

Asiakastarinat löytyvät [Eksoten YouTube-kanavalta](#). Tarinat tuotettiin ymmärryksen ja keskustelun lisäämiseksi sekä kehittämistyön tueksi.

Alihankintamalli-pilotti (pilotti 3)

- [Tuetun työllistymisen menetelmät: Alihankintamalli-pilotti Eksoten vammaispalveluissa](#) (882 katselua*)
- [Alihankintamalli-pilotti - Janin tarina tekstityksellä](#) (539 katselua*)
- [Ryhmämuotoisen työllistymismallin pilotointi Työvalmennuskeskus Kahvila Kaislassa](#) (533 katselua*)

Osatyökykyisen työttömän työkyvyn tuen palvelukokonaisuus (erityisesti pilottien 1&2 teemoja)

- [Esipuhe videosarjaan Asiakastarina – Klaus](#) (83 katselua*)
- [Asiakastarina – Klaus: Osa 1 Klaus siut on löyvetty](#) (693 katselua*. HUOM. Linkki vaihtunut ja siksi tilasto nolautunut matkan varrella)
- [Asiakastarina – Klaus: Osa 2 Matkalla mukana, rinnalla kulkien](#) (320 katselua*)
- [Asiakastarina - Klaus: Osa 3 Yhdessä eteenpäin](#) (102 katselua*)
- [Kokemuksia palvelupolulta – Klaus](#) (243 katselua*)

27.12.2022 tilanne

Puheenvuoroja

Pilotti 3 Alihankintamallipilotti

- VATES Työmaailman parannusviikko 1.9.2021 (Hankkeen esittely)
- THL Työkyvyn tuen tarpeen tunnistaminen, Työkykyohjelman teemapäivä (Puheenvuoro P3)
- Europe in Action 2021 “SKILLS” konferenssi (Puheenvuoro, P3)
- Kehitysvammaliiton koordinoiman “Palkkaamon” verkostopäivä (Puheenvuoro, P3)
- KVANK Työn ja päivätoiminnan valiokunnan kokous 2.6.2022 (Puheenvuoro, P3)
- VATES Työmaailman parannusviikko 1.9.2022 (Puheenvuoro, P3)
- THL Tahtotilasta työhön - Katseet kohti tulevaa 3.11.2022

Pilotti 4 Laatuksiteereihin perustuva työhönvalmennus

- Palkkaamon verkostopäivä 13.10.2021
- LAB-ammattikorkeakoulun ja Eksoten seminaari Yhdessä enemmän kokemusasiantuntijat sotealan yhteistyökumppaneina seminaari 18.11.2021
- Ammattiopisto Sampon työhönvalmentajaopiskelijoille info.

Tulokset: (tiiviisti keskeisimmät ja tärkeimmät asiat):

Hankkeen aikana nostettiin esiin muun muassa

- tarvetta kehittää työkyvyn tuen palvelukokonaisuutta osana tulevaisuuden sote-keskusta, jotta työkyvyn arviointi ja työkyvyn tuen palvelut saadaan tuotua osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta yhdenvertaisesti kaikkien saataville
- osatyökykyisten työttömien ja vammaisten henkilöiden potentiaalia työmarkkinoilla sekä osatyökykyisten työttömien työ- ja toimintakyvyn tukemista ja työllistymisen ja työssä pysymisen edistämistä
- työhönvalmennuksen ja työnantajayhteistyön merkitystä
- asiakkaan äänen kuulemisen ja asiakkaan osallisuuden merkitystä
- yhteiskehittämisen tärkeyttä

Yhteinen asiakastarina on merkityksellinen yhteisen monialaisen ymmärryksen luomisessa.

Itsearviointi: teimmeko mitä lupasimme, saimmeko aikaan muutosta, teimmeko oikeita asioita.

Viestimme hankkeesta ja sen teemoista monin tavoin, viestintäsuunnitelmaa hyödyntäen. Somea olisimme voineet käyttää aktiivisemmin. Onnistuimme siinä, että päätimme toteuttaa asiakastarinoita tukemaan kehittämistyötä ja avaamaan keskustelua. Yhteinen asiakastarina konkretisoi tekemistä ja tavoitteita ja lisää yhteistä ymmärrystä.

4. Ehdotukset jatkotoimenpiteiksi

4.1. Tärkeimmät opit

Kaksi vuotta on lyhyt aika uudelleenmuotoilla ja selkeyttää usean toimijan muodostama palvelukokonaisuus. Mitä enemmän osapuolia, sitä enemmän tarvitaan aikaa, viestintää ja yhteisiä keskusteluja/neuvotteluja/hyväksymisprotokollia – sekä johdon että käytännön työn asiantuntijoiden kanssa/kesken – lisäksi jämakkaa tahtotilaa, johtajuutta ja sitoutumista. Toimintakulttuurien ja asenteiden muutokselle on varattava riittävästi aikaa.

Keskeisimmät toimijat olisi hyvä sitouttaa jo rahoittajan/toimintaohjelman puolelta yhteiseen tahtotilaan rahoituksen/hanketoimijuuden kautta. Silloin, kun tahtotila ja johdon tuki on selkeä, on hyvä rakentaa ja kokeilla rohkeasti uutta olemassa olevaa sopivasti hyödyntäen.

Kun mallia hahmotellaan, kannattaa rohkeasti edetä samalla jo käytännössä kevyiden kokeilujen kautta. – Käytäntö opettaa ja avaa kysymyksiä, joita ei muuten tulisi välttämättä ajatelleeksi. Asiakastarinat ja aito asiakkaan ääni orientoi yhteisen tekemisen äärelle.

Ajankohta työkyvyn tuen palvelujen ja yhteensovitetun palvelupolun kehittämiseksi on ollut haasteellinen muun muassa hyvinvointialueen valmistelujen viedessä huomion laajempiin kokonaisuuksiin. Lisäksi Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen kanssa on kuljettu eritahtisesti, joten varsinainen yhteistyö on jäänyt tässä kohtaa enemmän tiedottamisen ja linjassaan menon varmistamiseksi. Työkyvyn tuki sote-keskukseen jalkauttaminen jatkuu kuitenkin ensi vuonna sote-hankkeessa, joten työtä tehdään silloin konkreettisesti yhdessä, osana sote-hanketta.

Hankkeen lopussa arvioimme hankkeen onnistumisia ja oppeja. Tiimin itsearvoissa korostui, että menestyksen edellytyksenä on tiivis kehittäjätiimi ja rohkea kehittämisasenne. Palvelumuotoilu- arviointi ja viestintäosaamista olisi hyvä resursoida tämän tyyppiseen kehittämiseen jo hankkeen alkuvaiheessa.

4.2. Mitä seuraavaksi

Palvelumallin kehittämistä jatketaan Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeessa.

Siltaus perustyöhön rakentuu uuden Etelä-Karjalan hyvinvointialueen johtajiston linjauksien avulla.

4.3. Riskien toteutuminen

Hankkeen aikana toteutui useita henkilöstövaihdoksia ja lisäksi resurssien saatavuus haastoi erityisesti pilotteja 3 ja 4. Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sote-keskusta kokonaisuuteen olisi ollut hyvä osoittaa enemmän resurssia jo hankkeen alussa ja mahdollistaa työparityöskentely.

5. Mistä materiaali löytyy

Materiaali on koottu Innokylään kokonaisuuden “Etelä-Karjala - Työtä-hanke” alle.

<https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/etela-karjala-tyota-hanke>

Kokonaisuuden alta löytyvät seuraavat toimintamallit.

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/alihankintamalli-etela-karjala>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/asiakasvastaava-etela-karjala>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/laatukriteereihin-perustuva-tuetun-tyollistymisen-tyohonvalmennus-toimintamalli-etela>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/sosiaalihuollon-tyollistymista-tukeva-palvelupolku-etela-karjala>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/tyo-ja-toimintakyvyn-ja-kuntoutusmahdollisuuksien-arviointi-etela-karjala>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/tyokyvyn-tuen-palvelukokonaisuus-etela-karjala>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/tyokyvyn-tuen-tiimi-etela-karjala>

6. Loppusanat

Työkykyohjelma on osaltaan muuttanut asenteita ja pitänyt osatyökykyisten asiaa esillä. Vaikka työtä jääkin vielä tehtäväksi hankkeen päättyessä, olemme saaneet paljon aikaan näiden kuluneiden kahden vuoden aikana. Työkyvyn tuen palvelut ovat rakentumassa osaksi tulevaisuuden sote-keskusta ja olemme saaneet työkalupakkiimme testauksen kautta hyväksi havaittuja tuetun työllistymisen menetelmiä.